

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки та підприємництва
ім. проф. І.М.Брюховецького

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Проектний аналіз та бізнес- планування
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми **Підприємництво та торгівля**
за спеціальністю **076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник: (С.І. Терещенко) Терещенко С.І. професор кафедри

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва	протокол від 10 червня 2024 №16	
	Завідувач кафедри	<u>С.І. Терещенко</u> С. Терещенко

Погоджено:

Гарант освітньої програми С. Башлай (С. Башлай)

Декан факультету, де реалізується освітня програма М. Лищенко (М. Лищенко)

Рецензію на робочу програму (додається) надали: О. Ковбаса О. Ковбаса

І. Назаренко І. Назаренко

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації Н. Баранік Н. Баранік

Зареєстровано в електронній базі: дата: 15.08. 2024 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Проектний аналіз та бізнес-планування		
2.	Факультет/кафедра	Економіки та менеджменту/економіки та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність, складовою яких є ОК	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність/ 076 «Підприємництво та торгівля »		
5.	Рівень НРК	6		
6.	Семестр та тривалість вивчення	8 семестр, 1-15 тижнів		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	6		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) заочна		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
		30	30	—
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Терещенко Світлана Іванівна, професор кафедри економіки та підприємництва (ауд.№405 корпус економічного факультету)		
10.1	Контактна інформація	097- 265-04-42, 099 944 99 05, s.i.terechenko@gmail.com		
11.	Загальний опис освітнього компонента	Навчальний курс носить міждисциплінарний характер, об'єднує дослідження в сфері підприємництва суб'єктів господарювання. Господарські рішення для діяльності підприємницьких організацій доводиться приймати в умовах невизначеності, коли необхідно обирати напрямок дій з декількох можливих варіантів, здійснення яких складно розрахувати. Ніякі, навіть найкращі прогнози не в змозі повністю виключити невизначеність ринку, а де невизначеність та випадковість, там не минути ризику. Вивчення навчальної дисципліни «Проектний аналіз і бізнес-планування» завершується підсумковим контролем у формі іспиту.		
12.	Мета освітнього компонента	Формування у студентів системи теоретичних знань і набуття практичних навичок щодо розробки бізнес-планів, бізнес-проектів та використання їх в якості інструменту стратегічного управління підприємницькою діяльністю в умовах глобалізації.		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1.Освітній компонент базується на дисциплінах з циклу бакалаврської підготовки: « Мікроекономіка», « Економіка підприємств», «Менеджмент», Економіко-математичні методи і моделі». 2.Освітній компонент є основою для дисциплін: «Оцінка потенціалу підприємства та обґрунтування господарських рішень з урахуванням ризиків», «Стратегія підприємницької та біржової діяльності»		
14.	Політика академічної доброчесності	Списування – завдання не зараховується. Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується. Плагіат – завдання не зараховується.		
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1904		

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення дисципліни «Проектний аналіз і бізнес-планування» студент очікувано буде здатен:	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК							Як оцінюється ДРН
	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 10	ПРН 13	ПРН 17	ПРН 21	ПРН 23	
ДРН 1. Вміти застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	X							Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН 2. Вміти використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у сфері економічної діяльності.		X						Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН 3. Вміти професійно проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.			X					Тести множинного вибору, виконання розрахункового завдання
ДРН 4. Вміти ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.				X				Тести множинного вибору, виконання розрахункового завдання
ДРН 5. Вміти професійно виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.					X			Тести множинного вибору, виконання розрахункового завдання
ДРН 6. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.					X	X		Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН 7. Вміти демонструвати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення	X						X	Тести множинного вибору, виконання есе

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у сфері економічної діяльності.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу, заочна			Рекомендована література О – основна, Д - додаткова
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	Пз		
Тема 1. Загальна характеристика бізнес-плану та процесу його підготовки 1. Розробка та обґрунтування концепції проекту. Визначення проекту, програми, портфеля. Зв'язок між ними і продуктом проекту. 2. Життєві цикли продуктів та пов'язаних з ними проектів. 3. Особливості різних типів і видів бізнес-проектів. Вимоги кредиторів та інвесторів до бізнес-планів. 4. Умови фінансування бізнес-проектів міжнародними фінансовими організаціями.	4	2	10	О (1-3) Д (1-4)
Тема 2. Структура та етапи розробки бізнес-плану 1. Чинники, що визначають зміст бізнес-плану та його обсяги. Загальні вимоги до змісту бізнес-плану. Процес формування структури бізнес-плану. 2. Структура бізнес-плану, орієнтованого на залучення інвестицій у виробничу діяльність: резюме; галузь, фірма та її продукція (послуги); дослідження ринку; маркетинг-план; виробничий план; організаційний план; оцінка ризиків; фінансовий план. 3. Внутрішня логіка розробки бізнес-плану: вибір продукції (послуг) для ринку; дослідження ринкового середовища майбутнього бізнесу; вибір місцезнаходження фірми; прогнозування обсягів продажу продукції; визначення виробничих параметрів майбутнього бізнесу; опрацювання цінової та збутової політики; обґрунтування вибору організаційних параметрів фірми; опис потенційних ризиків бізнесу і дій для їх мінімізації; оцінка фінансових параметрів бізнесу; написання висновків з основних положень бізнес-плану (складання резюме). 4. Загальні вимоги до стилю написання бізнес-плану: простота та лаконічність; функціональність; реалістичність припущень та передбачень; легкість знаходження потрібної інформації; наочність; забезпечення охорони конфіденційної інформації.	4	2	10	О (1-3) Д (1-4)
Тема 3. Дослідження та аналіз ринку та прогноз збуту 1. Процедура проведення дослідження ринку. Структура звіту за результатами проведення дослідження. 2. Вибір методів проведення дослідження. Використання експериментів при проведенні досліджень. 3. Місткість, насиченість товарного ринку.	2	4	10	О (1-3) Д (1-4)

Кон'юнктура ринку та методичні основи її дослідження. 4. Аналіз привабливості ринку. Концепція сегментації ринку. 5.Поняття прогнозування збуту. Планування збутової політики. Методи прогнозування збуту. Тестування ринку (пробний маркетинг).				
Тема 4. Розробка плану маркетингу 1. Основні завдання маркетинг-плану. Процес визначення цілей і завдань маркетингової діяльності фірми (визначення орієнтирів маркетингової діяльності, визначення цілей і завдань маркетингової діяльності). Вибір та обґрунтування стратегії маркетингу та програм, що її забезпечують. 2. Характеристика етапів стратегії маркетингу. Фінансове забезпечення плану маркетингу. Аналіз можливих обсягів продажу фірми. Загальна маркетингова стратегія фірми. 3.Можливі підходи до опрацювання стратегії маркетингу. 4.Засоби реалізації стратегії маркетингу: вибір каналів збуту продуктів бізнесу (типи каналів збуту; фактори вибору типу каналу збуту; опис власної системи збуту); формування цінової політики (етапи формування цінової політики; моделі та стратегії ціноутворення; застосування знижок цін); організація рекламної кампанії (процедура опрацювання рекламної кампанії; бюджет витрат на рекламу; інші елементи політики просування товарів фірми); формування політики підтримки продуктів бізнесу.	2	4	10	О (1-3) Д (1-4)
Тема 5. Розробка виробничого, організаційного та інвестиційного плану 1.Зміст виробничого плану. 2.Зміст основних розділів організаційного плану. Чинники, що впливають на вибір організаційно-правової форми бізнесу. 3.Принципи визначення потреб фірми в персоналі. 4.Цілі та структура інвестиційного плану. Формування таблиць інвестиційного плану. Показники ефективності інвестиційних проектів.	4	4	10	О (1-3) Д (1-4)
Тема 6. Розробка фінансового плану та оцінка ризиків 1.Цілі складання фінансового плану, його значення для самого підприємця, для потенційних кредиторів або інвесторів. 2.Особливості фінансового плану порівняно з іншими розділами бізнес-плану. Зміст, логіка опрацювання та структура фінансового плану. 3.Послідовність складання плану доходів і витрат: визначення відповідних середньогалузевих показників; прогнозна оцінка обсягів продажу продуктів фірми; розрахунки прямих витрат фірми на виробництво і реалізацію власної продукції (послуг); визначення валового прибутку; розрахунки операційних витрат фірми; обчислення	4	2	10	О (1-3) Д (1-4)

операційного прибутку; визначення суми сплати процентів за кредити; обчислення прибутку до сплати податків; обчислення суми податків з прибутку фірми; визначення чистого прибутку фірми. 4. Проформа плану доходів і видатків. Знаходження точки беззбитковості. Типи можливих ризиків, що найчастіше розглядаються в бізнес-планах. Найімовірніші типи ризиків. 5.Способи реагування на загрози бізнесу фірми: розроблення організаційних та операційних процедур запобіжного (профілактичного) характеру; розроблення альтернативних планів.				
Тема 7. Експертиза бізнес-планів 1.Об'єктивна необхідність, цілі й види експертизи бізнес-планів. 2.Сутність і складові елементи найпоширеніших методик проведення експертизи. 3.Основні принципи та технології діагностики соціально-економічної доцільності бізнесових проектів. 4.Система експертних критеріїв оцінки рівня якості розділів «Галузь. Фірма та її продукція», «Маркетинг-план», «Виробничий план», «Організаційний план», «Фінансовий план», «Оцінка ризиків», «Загальна експертиза бізнес-проекту»	2	4	10	О (1-3) Д (1-4)
Тема 8. Процес управління проектом 1. Розробка проекту, використовуючи MS Project. 2.Програма для бізнес плану Comfar. 3.Програма Альт-Інвест. Програма Business Plan Pro. 3.Програма PDS Бізнес-план. Зміни до проекту. Вирішення проблем у ході реалізації проекту. 4.Інформація та проектна документація. Контроль та звітність у межах проекту.	2	2	10	
Тема 9. План управління проектом 1.План управління проектом як інтегральний документ та його складові. 2.Базовий план змісту. Базовий план розкладу. Базовий план вартості. План управління вимогами. 3. План управління якістю. План удосконалення процесів. 4.План управління людськими ресурсами. 5.План управління комунікаціями. 6. План управління ризиками. 7.План управління закупівлями. 8. План управління зацікавленими сторонами. 9. Нормативно-правова база розробки плану управління проектом. Правила оформлення плану управління проектом.	2	2	10	
Тема 10. Управління термінами проекту 1.Керування строками реалізації проекту. Послідовність робіт проекту. Загальна тривалість робіт проекту. Структури проекту. 2. Мережевий графік проекту. 3.Критичний шлях проекту. Комунікація.	2	2	10	

Тема 11. Управління вартістю проекту 1.Поняття і значення управління вартістю проекту. Принципи управління вартістю проекту. 2. Методи управління вартістю проекту. Бюджетування проекту. 3.Фінансово-економічне обґрунтування проекту. 4.Оцінка ефективності проекту.	2	2	20	
ВСЬОГО	30	30	120	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під</u> <u>час аудиторних занять</u> , консультацій)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)
ДРН 1. Вміти застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	Лекція, практичне заняття, дискусія	Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН 2. Вміти використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у сфері економічної діяльності.	Лекція, практичне заняття, дискусія	Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН 3. Вміти професійно проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.	Лекція, практичне заняття, дискусія	Тести множинного вибору, виконання розрахункового завдання
ДРН 4. Вміти ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.	Лекція, практичне заняття, дискусія	Тести множинного вибору, виконання розрахункового завдання
ДРН 5. Вміти професійно виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.	Лекція, практичне заняття, дискусія	Тести множинного вибору, виконання розрахункового завдання
ДРН 6. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.	Лекція, практичне заняття, дискусія	Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН 7. Вміти демонструвати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення	Лекція, практичне заняття, дискусія	Тести множинного вибору, виконання есе

5. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	ІРЗ (індивідуальне розрахункове завдання)	50/50%	Протягом семестру
2.	Тестування	20/20%	Протягом семестру
3.	Іспит	30/30%	В кінці семестру

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Тестування	0 балів	5-15 балів	16-20 балів	21-30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
ІРЗ	0 балів	5-15 балів	16-20 балів	21-30 балів
	Завдання не виконано	Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки	Завдання виконано, але існують несуттєві помилки	Завдання повністю виконано. Помилки відсутні
Іспит	0 балів	5-15 балів	16-20 балів	21-30 балів
	Завдання не виконано (методика та відповіді неправильні)	Хід виконання вірний, але наявні суттєві помилки, відповіді, в основному неправильні	Завдання виконано, але існують несуттєві помилки	Завдання повністю виконано. Помилки відсутні

5. 2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot / Quizizz / Moodle)	По закінченню кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий зворотний зв'язок на ІРЗ	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІРЗ	Під час виконання ІРЗ

5.3. Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники/посібники

1. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с. ISBN 978-617-7611-59-1
2. Должанський І.З. Бізнес план: технологія розробки. Київ: Центр учбової літератури., 2020, 384 с.
3. Чевганова В.Я., Биба В.В., Скрильник А.С, Проектний аналіз. Київ: Центр учбової літератури., 2024, 258. с.

6.1.2. Методичне забезпечення

- 1.

6.2. Додаткові джерела

1. Терещенко С.І., Петухов А.Ю. Впровадження системи оперативного бюджетування на підприємствах середнього бізнесу. Підприємництво та інновації. № 30 .2024. с. 78-81 <http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/636>
2. Терещенко С.І., Гарбуз Є.О. Розробка стратегії розвитку підприємницької діяльності суб'єктів малого бізнесу. 4 Міжнародна наук.-практ конференція: «Сучасне підприємництво: проблеми теорії та практики». Дніпро..: НТУ «Дніпровська академія», 2023.с. 11-13.
3. Терещенко С.І., Звоновський Р.А. Формування бізнес-середовища для функціонування суб'єктів малого підприємництва. Підприємництво та інновації. №25.2022. с.87 -93 <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/546>

6.3. Програмне забезпечення

1. Apache OpenOffice [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.openoffice.org/>.
2. Maple Calculator [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.maplesoft.com/products/MapleCalculator/>.

3. Microsoft Project [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.microsoft.com/uk-ua/microsoft-365/project/project-management-software> .
4. Openoffice. Projectlibre [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.projectlibre.com/openoffice> .
5. Онлайн-калькулятори з лінійного програмування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://math.semestr.ru/simplex/simplex_manual.php .

6.4. Інформаційні ресурси:

1. <https://rm.coe.int/ukr-risk-assessment-final/16809eefb4>
2. <https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/i>